

10

Edukasyon sa Pagpapahalaga

Unang Markahan – Modyul 7:
Pagmamahal at Paglilingkod-
Tugon sa Tunay na Kalayaan

Edukasyon sa Pagpapakatao 10

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 7: Pagmamahal at Paglilingkod – Tugon sa Tunay na kalayaan

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban samodyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: **Leonor Magtolis Briones**

Pangalawang Kalihim: **Diosdado M. San Antonio**

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Vicenta C. Danigos

Editor: Annie Rose B. Cayasen, Ed.D. - Regional EPS - EsP

Tagasuri: Erlinda C. Quinuan – Division EPS - EsP

Tagaguhit:

Tagalapat:

Tagapamahala: May B. Eclar, Ph.D. CESO V – Regional Director

Benilda M. Daytaca, EdD., CESO VI – OIC-SDS, SDO-Benguet

Carmel F. Meris – Chief Education Supervisor CLMD

Ethielyn Taqued, Ed.D. Regional EPS - LRMDS

Edgar H. Madlaing, Ed.D. – Regional EPS – AP/ADM Focal Person

Rizalyn A. Guznian, Ed.D. – Chief Education Supervisor CID

Sonia D. Dupagan, Ed.D. – Division EPS LRMDS

Vicenta C. Danigos – Principal I

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Kagawaran ng Edukasyon – Rehiyong Pampangasiwaan ng Cordillera

Office Address: Wangal, La Trinidad, Benguet

Telefax: (074)-422-4074

E-mail Address: car@deped.gov.ph

10

Edukasyon sa Pagpapakatao

**Unang Markahan – Modyul 7:
Pagmamahal at Paglilingkod-
Tugon sa Tunay na Kalayaan**

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Edukasyong sa Pagpapahalaga 10 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Pagmamahal at Paglilingkod - Tugon sa Tunay na kalayaan!

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pambuliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Alamin

Kalayaan paano ka nga ba natutugunan? Marahil ang sagot natin sa katanungang ito ay iba iba. Ito ay dulot ng pagkakaiba ng ating karanasan o estado sa buhay. Ang pagtugon natin sa kalayaan ay nakabatay pa rin ayon sa ating pag-unawa, prinsipyo, pakahulugan o marahil ay yaong maidudulot niyang magandang resulta sa ating sarili o sa ibang tao.

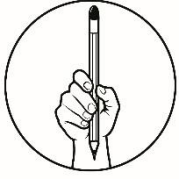
Ang kalayaan ay isa sa ating karapatan na buong buhay natin na gustong kamtin. Ngunit sa paraan ng pagsasabuhay ay iba iba ang ating pamamaraan. Mayroon ang mapayapa at radikal na pamamaraan. Ngunit palagi sanang isaisip, isabuhay at isagawa ang mapayapang paraan dahil ito ay sumasang-ayon sa pagmamahal at paglilingkod na tunay na siyang pamantayan sa pagtugon sa tunay na kalayaan.

Pagpapahalaga sa kapakanan ng kapuwa tao at ng katahimikan ng ating pamumuhay sa kapitbahay, pamayanan tungo sa nagkakaisang malayang bansa an ating bigyan pansin. Maging responsable sa pagpili ng angkop na kilos upang matugunan ang mga sitwasyon na nararanasan o mararanasan.

Mga mahahalang katanungan na ating matutunghayan at mahihinuha sa modyul na ito ay mga sumusunod: Ano ano ang karananiwang pangyayari sa buhay estudyante? Ano ano ang angkop kilos na puwede mong magawa? Ano ano ang mga kaugaliang nakapagdudulot inspirasyon o sagabal upang makapili ng tamang desisyon? Sapat ba ang maging pagmamahal at paglilingkod lamang upang matugunan at maisabuhay ang tunay na kalayaan?

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan, at pag-unawa

- A. Napatutunayan na ang tunay na kalayaan ay ang kakayahang tumugon sa tawag ng pagmamahal at paglilingkod. (EsP10MP 3.3)
- B. Nakagagawa ng angkop na kilos upang maisabuhay ang paggamit ng tunay na kalayaan: tumugon sa tawag ng pagmamahal at paglilingkod. (EsP10MP 3.4)

Subukin

PANUTO: Basahin at unawain ang sumusunod na katanungan at sagutin nang buong husay at tama. Isulat ang mga sagot sa iyong sagutang papel.

A. **PAGBIBIGAY.** Para sa bilang 1-5 piliin sa kahon ang tamang damdamin na nakapaloob sa bawat pangyayari

pag-amin ng kahinaan	sapilitang paggawa
kusang-loob	
kabayaran	altruismo

- _____ 1. Pagganap o paggawa ng isang trabaho na nagbibigay ng kasiyahan.
- _____ 2. Masakit ang kalooban na gawin ang isang bagay dahil walang magandang maidudulot sa iyo.
- _____ 3. Kadalasang naaantig sa ating kalooban na gawin sa panahon ng kalamidad kung saan ang pansariling kaligtasan ay maisasantabi para makatulong sa maraming biktimang nangangailangan ng tulong.
- _____ 4. Minsan ito ay kailangang gawin sa panahon na hindi lahat ay kaya nating gampanan.
- _____ 5. Karaniwan na inasahang makuha ng isang mapang-imbot na tao sa kanyang natulungan naghihirap sa katayuan sa buhay.

B. **TAMA o MALI.** Isulat and letrang **KT** kung may katutohanan at **WKT** kung ito ay walang katotohanan patungkol sa angkop na kilos ng pagtugon at pagsasabuhay ng tunay na kalayaan

- _____ 6. Ang pagtulong ni Carolina sa mga gawaing bahay ay hindi dapat sinasabi sa kanya.
- _____ 7. Ang nakatatadang kapatid ay dapat palaging mapagbigay sa nakababata niyang kapatid.
- _____ 8. Si Betina ay pinayuhan ng kanyang magulang na kumuha na lang ng enhinyerong kurso kaysa sa nars na gusto niya.
- _____ 9. Si John Mark ay minabuti na lang tumahimik at sumang-ayon sa kagustuhan ng kanyang mga kaibigan na lumiban sa klase at maglaro ng *mobile legend* sa *computer shop*.
- _____ 10. Si Ginang Santa Maria ay hinayaan na lang niyang mag ingay at magsalita ng salobin ang kanyang mga mag-aaral sa Edukasyong Pagpapakato.

C. **URING PAPILI.** Basahin at unawain ang bawat bilang pagkatapos piliin ang tamang sagot at isulat sa linya bago ang mga bilang.

- _____ 11. Alin sa aytem sa ibaba ang hindi naaangkop na gawain sa pagtugon ng tunay na kalayaan?
- a. Kusang-loob
 - b. makasarili
 - c. pagmamahal
 - d. responsibilidad
- _____ 12. Bilang mag-aaral, ano ang kailangang mong gawin upang makamit ang tunay na kalayaan?
- a. Magpasa ng batas sa kongreso.
 - b. Manahimik at maglathala ng mga storya ng naging biktima ng pang aapi sa *social media*.
 - c. Gumawa ng plakard at magwelga sa kalsada o sa labas ng gate ng paaralan.
 - d. Makipag-usap sa kaukulang tao at magbigay ng suhestiyon o panukala tungkol sa isyo.
- _____ 13. Lahat na naibigay ay mabuting dulot ng pagsasabuhay ng tunay kalayaan maliban sa isa.
- a. Nagkakaroon ng katahimikan at katiwasayan sa damdamin, loob ng pamilya at sa pamayanan.
 - b. Nagkakaroon ng pagkitil ng sariling kahusayan sa paggawa at pagbibigat tulong sa kapwa tao.
 - c. Nagkakaroon ng katibayan ng pagsasama, kapatiran at pagtulong sa kapwa.
 - d. Nagkakaroon ng malayang pagpili, pagbibigay ng sariling pananaw sa mga isyu na nararasan sa ating komunidad.
- _____ 14. Ano ang pangunahing elemento sa pagtugon ng tunay na kalayaan?
- a. Kalayaang pumili
 - b. Karapatang bumili at magtinda
 - c Pagkamit ng hustisya
 - d. Responsibilad at pagsilbi
- _____ 15. Alin sa mga sitwasyon ang nagpapakita na ang tunay na kalayaan ay pagtugon nang may pagmamahal at paglilinkod?
- a. Nagagawa ni Asuncion ang bumili ng mga kagamitan na sunod sa uso.
 - b. Malakas ang loob ni Agustin kaya lahat ng ayaw niya ay nasasabi niya ng walang kasinungalingan.
 - c. Kadakilaan sa kalooban ni Ginang Teresa Diamante ang magbigay ng ayuda sa mga bahay ampunan kahit kaunti.
 - d. Matamlay si Corason na sumama sa kanyang nanay sa lugar ng mga bakwit dahil may lakad sila ng kanyang kaibigan.

Aralin

1

PAGMAMAHAL AT PAGLILINGKOD – TUGON SA TUNAY NA KALAYAAN

Balikan

Isang napakatawagang karapatan natin ay ang ating kalayaan. Marami itong aspeto, at marami rin ibig tukuyin o kahulugan depende kung paano ito gustong isabuhay ng isang tao.

Sinabi natin na ang kalayaan ay may dalawang uri: (1) **freedom of choice** at (2) **fundamental freedom**. Ang una ay tumutukoy sa karapatan ng tao na malaya at may kakayahang pumili. Ang ikalawa ay kalakip ng unang uri. Ang *fundamental* ay tumutukoy sa angkop na responsibilidad sa malaya nating napili.

Mga Tala para sa Guro

Kailangan nating maintindihan na ang kalayaang pumili ay may kalakip na responsibilidad.

Pamprosesong Katanungan

Sa susunod na taon, kayo ay papasok sa Senior High School. Nakapagdesisyon ka na ba kung anong track at strand ang kukunin mo?

1. Ang desisyon mo ba ay Malaya mong napili, Opo o hindi? Ano ang pakiramdam mo kung ang track at strand na kukunin mo ay pinili ng magulang mo?
2. Kung ang sitwasyon sa unang bilang ay siyang mangyayari sa iyo, paano mo ito lulutasin? Anong angkop na kilos ang gagawin mo?

Tuklasin

GAWAIN 1: SABAYANG PAG-AWIT “ SA KUKO NG AGILA” NI FREDDIE AGUILAR

PANUTO: Pagkatapos ng awitin ay saaguting ang mga pamprosesong katanungan.

Sa Kuko Ng Agila ni: Freddie Aguilar

<https://youtu.be/D28XFKC6XZc>

Mahirap man ang buhay, aking matitiis
Basta't walang tanikalang nakatali sa leeg
Hirap ay makakaya, Kung ako ay malaya
Sa kuko ng agila sa akin ay pumupuksa

Sa sariling lupa ay alipin ako ng banyaga
Sa kuko ng agila kailangan kung makalaya
Kailan ang tamang oras upang labanan ko
Ang mga pang aapi sagad na sa aking buto

Ngunit walang kalayaan, habang naroroon
Ang kuko ng agila sa leeg ko nakabaon
Ako'y palayain, Sa kuko ng agilang mapang alipin

Mahirap man ang buhay, aking matitiis
Basta't walang talikalang nakatali sa leeg
Ngunit walang kalayaan, habang naroroon
Sa kuko ng agila sa leeg ko nakabaon

Ako'y palayain sa kuko ng agilang mapang alipin
Sa sariling lupa ay alipin akong banyaga
Sa kuko ng agila kailangan kung makalaya

Akoy palayain
Sa kuko ng agilang mapang alipin(2x)

PAMPROSESONG KATANUNGAN

1. Anong masidhing damdamin ang gustong makamtan ng mang-aawit
2. Ano ang kayang tiisin ng mang-aawit kung walang tanikalang nakatali sa kanyang leeg? Ito ba ay napakahala, Bakit?
3. Kanino sinasabi ng mang-aawit ang “Kuko ng Agila?”
4. Anong uri ng pagmamahal ang tinutukoy ni Freddie Aguilar sa kanyang awit?
5. Ano ang mensahe ng awit sa atin? Ipaliwanag.

Mga Tala para sa Guro

Kaugnay ng tunay na kalayaan ay ang kakayahang tumugon at kumilos nang malaya na may pukos ng pagpapahala, pagmamahal at paglilingkod sa kapuwa. Tinawag na altruismo ang paglalagay ng kapakanan ng ibang tao kaysa sa sariling kagustuhan

Suriin

Ang mga banghay at tala ng kaisipan na nakapaloob ay ilan lamang sa mga dapat tandaan o isaalang-ala sa paggawa ng angkop na kilos tungo sa pagtugon o pagsasabuhay ng tunay na kalayaan.

2 Fundamental Option sa Pagpili

1. Pagmamahal – mataas na *option*, ito ang paglalaan sa buhay o sarili na mamuhay kasama ang kapuwa at ang Diyos.
2. Pagkamakasarili – mababang *option*, ito ay ang mabuhay para sa sarili niya lamang.

Mga kaisipan sa pagtugon ng tunay na kalayaan

- Ang karanasan sa buhay ay napahalagang kontribusyon sa sariling pagpili ng isang tao ng angkop na kilos kung paano niya tutugunan ang isang sitwasyon. Nakapaloob sa kanyang napiling gagawin ang kanyang kadakilaan.
- Mga positibong pag-uugali na dapat taglayin kagaya ng pagmamahal, pag-ibig, paglilingkod, *atbp* upang matugunan ang tunay na kalayaan.
- Mga negatibong kaugaliang dapat iwasan ay ang pagiging sakim, ganid, mapang-api, *atbp* dahil sagabal sa pagmamahal at paglilingkod sa kapuwa.
- Ang pagiging responsibilidad sa resulta ng kilos ay kalakip ng pagmamahal at paglilingkod sa pagtugon ng kalayaan.
- Ang pagmamahal ay isang panloob na kalayaan (inner freedom), ayon kay Johann.
- Ang tunay na pagmamahal at paglilingkod ay pagkukusa hindi ito sapilitan at hindi puwedeng ikaw ay diktahan.

Pagyamanin

GAWAIN 2: HANAP SALITA

PANUTO: Hanapin sa hanay ng mga letra at bilugan nang pahalang, pataas, padiyagonal ang sampung (10) salita na may kaugnayan sa pagtugon at pagsasabuhay ng tunay na kalayaan. Isulat ang sampung salitang ito sa mga bilang na nakalaan at bigyan ng sariling pagkahulugan.

S	M	A	P	A	N	G	M	A	T	A	A	S	M
M	A	K	A	S	A	R	I	L	I	R	I	L	I
O	I	L	G	O	A	E	S	T	R	A	S	A	D
T	K	A	M	G	I	S	A	R	W	A	W	E	D
R	A	Y	A	O	G	P	W	W	A	A	T	O	A
E	L	L	M	R	K	O	R	A	W	R	K	E	T
B	A	R	A	K	U	N	G	A	A	G	A	S	A
H	L	A	H	T	S	S	I	S	N	E	R	Y	A
I	T	D	A	I	A	I	I	I	O	P	A	Y	K
H	R	S	L	P	N	B	L	D	R	A	N	W	A
D	U	A	P	O	G	I	O	P	W	E	A	P	L
A	I	U	O	L	L	L	P	O	O	P	S	W	A
A	S	H	D	G	O	I	O	O	U	Y	A	A	Y
K	M	U	A	A	O	D	K	K	R	O	N	P	A
H	O	P	P	S	B	A	L	L	I	T	O	U	A
G	A	N	I	K	A	D	A	K	I	L	A	A	N

SALITA	SARILING PAKAHULUGAN
Halimbawa: MAPANGMATAAS	= damdamin sa sarili na ikaw ay mas nakahihigit o nakatataas kompara sa ibang tao
1.	=
2.	=
3.	=
4.	=
5.	=
6.	=
7.	=
8.	=
9.	=
10.	=

GAWAIN 3: BAWAL JUDGMENTAL, KAYA KO ITO!

PANUTO: Basahin at unawain ang mga sumusunod na sitwasyon at ibigay ang nararapat na kilos pagmamahal at paglilingkod sa pagtugon ng tunay na kalayaan.

Rubric para sa pagbibigay ng puntos sa Gawain 2 at 3

3 napakahusay	2 mahusay	1 Hindi mahusay
Ang sagot sa kabuuan ay naipapaliwanag nang lubos at kaaya-aya, kayang gawin ninuman, lubos na nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay naipapaliwanag at kaaya-aya, kayang gawin ninuman, nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay hindi kaaya-aya, pili ang pwedeng gagawa, hindi lubos na nagpapakita ng pagmamahal paglilingkod, sapilitang desisyon at walang kaakibat na responsibilidad

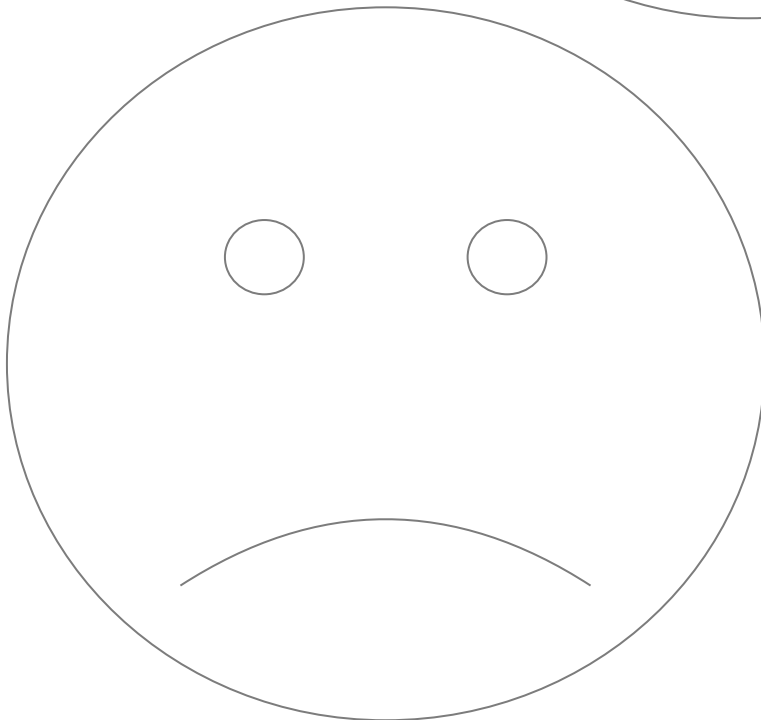
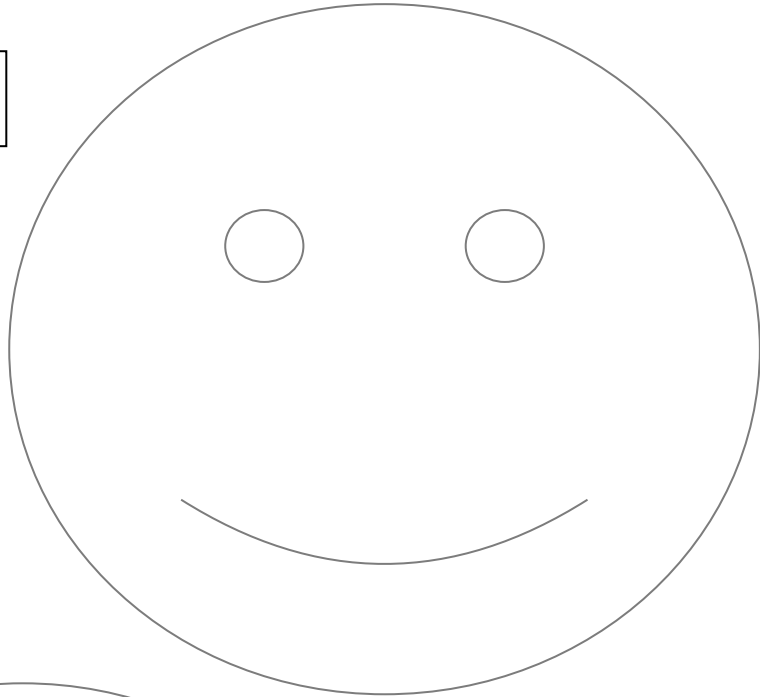
SITWASYON	ANGKOP NA KILOS
1. Nahawa ng COVID19 virus and nakatatandang kuya mo.	
2. Sinabihan ka ng matalik mong kaibigan na inumin mo yong natira niyak alak na nilagay niya sa palikuran ng paaralan.	
3. Nadatnan mong wala pa ang iyong magulang sa bahay dahil nasa hardin pa sila. Walang nalutong pagkain at walang tubig sa balde.	
4. Nanawagan ang Punong Barangay ng inyong lugar na tumulong ang mga kabataan sa mga nasalanta ng bagyo.	
5. Inaya ka ng iyong kasintahan na magtanan dahil lagi lagi siyang napapagalitan ng kanyang magulang.	

<p>6. Binigay ng kamag-aral mo ang kanyang kodego sa pagsusulit ninyo, dahil marami kang pinagkaabalahan hindi ka nakapagrepaso kaya tinanggap mo yong kodego.</p>	
<p>7. Narinig mo naman ang iyak at palahaw ng bata sa kapitbahay ninyo kasi siya ay pinapalo at binubulyawan.</p>	
<p>8. Kinulang ka ng pera para sa bayarin mo sa paaralan. Binigay ng kaibigan mo ang 200grams na shabu para ibinta mo.</p>	
<p>9. Nahuhuli at maaring bumagsak ang kamag-aral mo sa Matematika. Ikaw ay magaling sa asignaturang ito, bagaman ang kaklase mo na ito ay matagal mo nang kinaiinggitan at kinaiinisan dahil mayaman ang kanyang pamilya at higit sa lahat kras din niya ang kras mong tao.</p>	
<p>10. Nadagdagan ang lumiliban sa klase dahil sa palaging nandoon sila sa computer shop naglalaro ng mobile legend. Ikaw ang pangulo ng Supreme Student Government (SSG)</p>	

GAWAIN 4: MUKHA NG KALAYAAN

PANUTO: Punan ang mga mukha ng mga magaganda o di magaganda na puwedeng mangyari o maganap kung ang kalayaan ay natutugunan ng pagmamahal at paglilingkod.

May pagmamahal
at paglilingkod

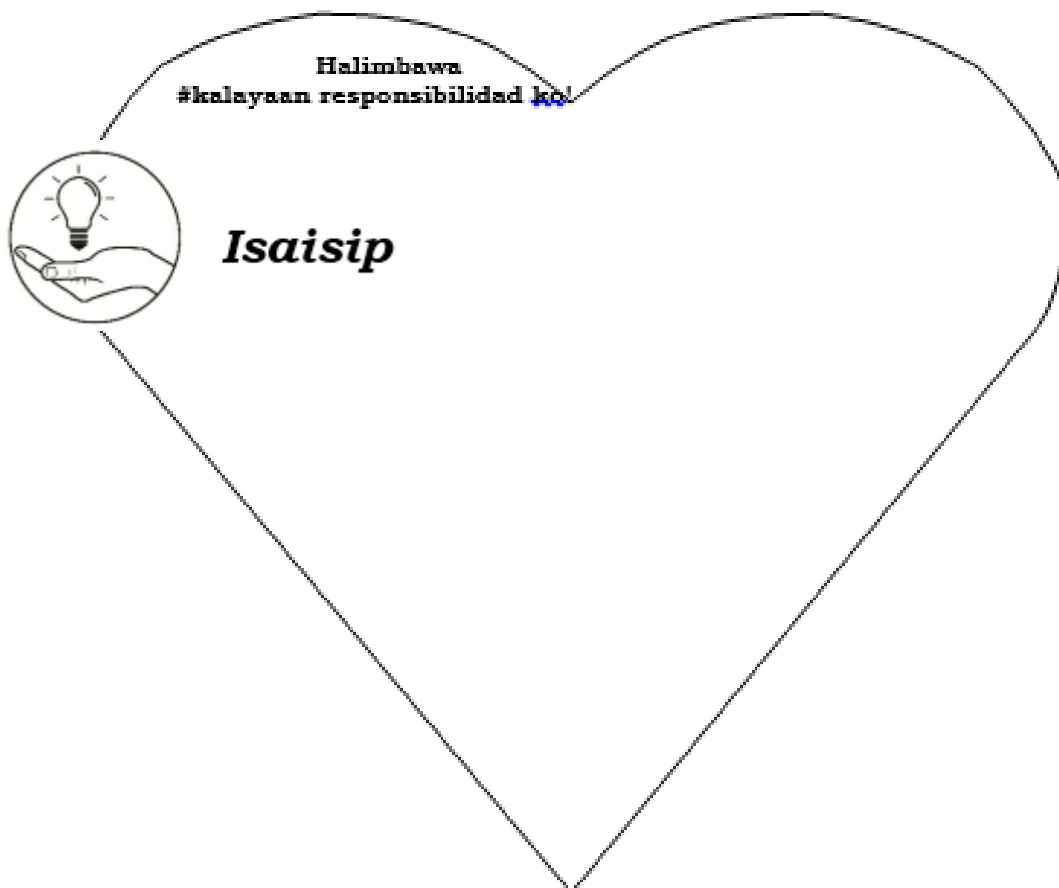
Walang
pagmamahal at

3 napakahusay	2 mahusay	1 Hindi mahusay
Ang sagot sa kabuuan ay naipapaliwanag nang lubos at kaaya-aya, kayang gawin ninuman, lubos na nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay naipapaliwanag at kaaya-aya, kayang gawin ninuman, nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay hindi kaaya-aya, pili ang pwedeng gagawa, hindi lubos na nagpapakita ng pagmamahal paglilingkod, sapilitang desisyon at walang kaakibat na responsibilidad

Rubric sa pagbibigay ng puntos sa Gawain 4

GAWAIN 5: HUGOT *LINES* ISAISIP, ISAPUSO

PANUTO: Punan mo ng mga hugot lines aral na napulot mo ang puso.

Rubrik sa pagbibigay puntos sa Gawain 5

<p style="text-align: center;">3 napakahusay</p>	<p style="text-align: center;">2 mahusay</p>	<p style="text-align: center;">1 Hindi mahusay</p>
<p>Ang lahat na sagot ay orihinal o sariling hugot lines, nagbibigay at kapulutan ng aral, sumasakop sa pagsasabuhay ng pagmamahal at paglilingkod</p>	<p>May isang sagot na hindi orihinal o sariling hugot lines, nagbibigay at kapulutan ng aral, sumasakop sa pagsasabuhay ng pagmamahal at paglilingkod</p>	<p>May mahigit na dalawang sagot na hindi orihinal na hugot lines, nagbibigay at kapulutan ng aral, lubos na sumasakop sa pagsasabuhay ng pagmamahal at paglilingkod</p>

Isagawa

GAWAIN 6: SAGOT KO PALIWANAG MO

PANUTO: Ang mga sagot na naibigay ay may kinalaman sa angkop na kilos sa pagsasabuhay ng tunay na kalayaan. Magbigay ng sitwasyon o pangyayari kung saan ito maaring Makita o maisagawa.

Sagot	Sitwasyon/Pangyayari
<u>Pananagutan</u>	1. _____ _____
<u>Kakayahan</u>	2. _____ _____
<u>Makasarili</u>	3. _____ _____

Kadakilaan 4. _____

Pagkukusa 5. _____

Rubrik sa pagbibigay ng puntos sa Gawain 6

3 napakahusay	2 mahusay	1 Hindi mahusay
Ang sagot sa kabuuan ay naipapaliwanag nang lubos at kaaya-aya, kayang gawin ninuman, lubos na nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay naipapaliwanag at kaaya-aya, kayang gawin ninuman, nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay hindi kaaya-aya, pili ang pwedeng gagawa, hindi lubos na nagpapakita ng pagmamahal paglilingkod, sapilitang desisyon at walang kaakibat na responsibilidad

Tayahin!

PANUTO: Basahin at unawain ang sumusunod na katanungan at sagutin nang buong husay at tama. Isulat ang mga sagot sa iyong sagutang papel.

A. PAGBIBIGAY. Para sa bilang 1-5 piliin sa kahon ang tamang damdamin na nakapaloob sa bawat pangyayari

pag-amin ng kahinaan	sapilitang paggawa
kusang-loob	
kabayaran	altruismo

_____ 1. Pagganap o paggawa ng isang trabaho na nagbibigay ng kadakilaan.

- _____ 2. Masakit ang kalooban na gawin ang isang bagay dahil walang magandang maidudulot sa iyo.
- _____ 3. Kadalasang naaantig ang sa ating kalooban na gawin sa panahon ng kalamidad kung saan ang pansariling kaligtasan ay maisasantabi para makatulong sa maraming biktimang nangangailangan ng tulong.
- _____ 4. Minsan ito ay kailangang gawin sa panahon na hindi lahat ay kaya nating gampanan.
- _____ 5. Karaniwan na inasahang makuha ng isang mapang-imboto na tao sa kanyang natulungan naghihirap sa katayuan sa buhay.

B. TAMA o MALI. Isulat and letrang **MKT** kung may katotohanan at **WKT** kung ito ay walang katotohanan patungkol sa angkop na kilos ng pagtugon at pagsasabuhay ng tunay na kalayaan

- _____ 6. Ang pagtulong ni Carolina sa mga gawaing bahay ay hindi dapat sinasabi sa kanya.
- _____ 7. Ang nakatatandang kapatid ay dapat palaging mapagbigay sa nakababata niyang kapatid.
- _____ 8. Si Betina ay pinayuhan ng kanyang magulang na kumuha na lang ng enhinyerong kurso kaysa sa nars na gusto niya.
- _____ 9. Si John Mark ay minabuti na lang tumahimik at sumang-ayon sa kagustuhan ng kanyang mga kaibigan na lumiban sa klase at maglaro ng *mobile legend* sa *computer shop*.
- _____ 10. Si Ginang Santa Maria ay hinayaan na lang niyang mag-ingay at magsalita ng saloobin ang kanyang mga mag-aaral sa Edukasyong Pagpapakato.

D. URING PAPILI. Basahin at unawain ang bawat bilang pagkatapos piliin ang tamang sagot at isulat sa linya bago ang mga bilang.

- _____ 11. Alin sa aytem sa ibaba ang hindi naaangkop na gawain sa pagtugon ng tunay na kalayaan?
a. Kusang-loob	c. pagmamahal
b. makasarili	d. responsibilidad
- _____ 12. Bilang mag-aaral, ano ang kailangang mong gawin upang makamit ang tunay na kalayaan?
- a. Magpasa ng batas sa kongreso.
- b. Manahimik at maglathala ng mga storya ng naging biktima ng pang-aapi sa *social media*.

- c. Gumawa ng plakard at magwelga sa kalsada o sa labas ng gate ng paaralan.
- d. Makipag-usap sa kaukulang tao at magbigay ng suhestiyon o panukala tungkol sa isyo.

_____ 13. Lahat na naibigay ay mabubuting dulot ng pagsasabuhay ng tunay kalayaan maliban sa isa.

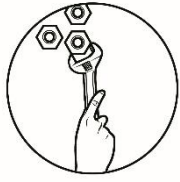
- a. Nagkakaroon ng katahimikan at katiwasayan sa damdamin, loob ng pamilya at sa pamayanan.
- b. Nagkakaroon ng pagkitil ng sariling kahusayan sa paggawa at pagbibigat tulong sa kapwa tao.
- c. Nagkakaroon ng katibayan ng pagsasama, kapatiran at pagtulong sa kapwa.
- d. Nagkakaroon ng malayang pagpili, pagbibigay ng sariling pananaw sa mga isyu na nararasan sa ating komunidad.

_____ 14. Ano ang pangunahing elemento sa pagtugon ng tunay na kalayaan?

- a. Kalayaang bumili
- b. Pagkamit ng hustisya
- c. Karapatang bumili at magtinda
- d. Responsibilad at pagsilbi

_____ 15. Alin sa mga sitwasyon ang nagpapakita na ang tunay na kalayaan ay pagtugon nang may pagmamahal at paglilinkod?

- a. Nagagawa ni Asuncion ang bumili ng mga kagamitan na sunod sa uso.
- b. Malakas ang loob ni Agustin kaya lahat ng ayaw niya ay nasasabi niya ng walang kasinungalingan.
- c. Kadakilaan sa kalooban ni Ginang Teresa Diamante ang magbigay ng ayuda sa mga bahay ampunan kahit kaunti.
- d. Matamlay si Corason na sumama sa kanyang nanay sa lugar ng mga bakwit dahil may lakad sila ng kanyang kaibigan.

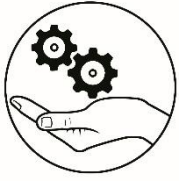

Isagawa

GAWAIN 7: TAMANG PAGDEDESISYON

PANUTO: Basahing mabuti at unawain ang naibigay na halimbawa at punan ang hinihiling ng bawat hanay.

Mga Positibo At Negatibong Karanasan Ko Resulta ng Naging Desisyon ng Pinuno sa Grupo	Ano ano ang Naging Maganda o Masamang Epekto sa Akin ng Pangyayari?	Kung Ikaw ang Pinuno, Iyon din ba ang Pipiliin mo na desisyon o iba? Isulat mo ang napili mong desisyon na isasagawa.
Halimbawa: 1. Pagkatapos ng klase ng 4:30 ng hapon, Nagpasya ang aming pinuno na mag-ambag ng kahit ano upang maibigay sa kamag-aral na nasunugan ng bahay.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Masaya ako dahil nakapagbigay ako ng kasiyahan sa mga nakababatang kapatid ng aming kaklase sa pamamagitan ng pagbibigay ko ng mga damit na hindi na kasya sa akin. ✓ Ginabi akong nakauwi sa bahay at napagalitan dahil malayo ang bahay ng kaklase namin 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kung ako ang pinuno gagawin ko ang paghingi ng bulontaryong ambag mula sa aming kaklase, pero kailangang kunin muna ang detalye kung gaano kalayo ang pupuntahan at magpaalam sa guro at magulang para kung maaaring makapunta ng mas maagang oras at upang may makakasama na matanda kung sakaling gabihin.
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Karagdagang Gawain

GAWAIN 8: TRAVELOGUE NG AKING BUHAY KALAYAAN

PANUTO: Balikan ang mga pangyayari sa iyong buhay at isipin ang mga panahon kung saan ikaw ay may nagawang malaking desisyon na naisagawa. Ano ang resulta nito sa iyong buhay? Mayroon ka bang pagsisi sa napiling desisyon? Magsulat ng 5 lamang sa iyong journal o sa pamamagitan ng *brochure*. Gawing batayan ang naibigay.

Petsa ng pangyayari: _____

Lugar ng pangyayari: _____

Ano ang pangyayari? _____

Ano ang naibigay mon a desisyon? _____

Ano ang naging resulta? _____

Kung ikaw ay bibigyan ng pangalawang pagkakataon, ano ang magiging desisyon mo? _____

A

- Makasarili
- Pagmamahal
- Responsibilidad
- Paglilingkod
- Halaga
- Karanasan
- Altruismo
- Kalayaan
- Kadakilaan
- Kusang-loob

- A. 1. Kusang-loob
2. Sapilitang paggawa
3. Bulontersmo
4. Pag-amin ng kahinaan
5. Paningil ng kabayaran
6. MKT
7. WKT
8. WKT
9. WKT
10. MKT
11. b
12. d
13. b
14. a
15. c

Rubrik sa pagbibigay ng puntos sa Karagdagang gawain

15 napakahusay	12 mahusay	10 Hindi mahusay
Ang sagot sa kabuuan ay naipapaliwanag nang lubos at kaaya-aya/masining, kayang gawin ninuman, lubos na nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay naipapaliwanag at kaaya-aya/masining, kayang gawin ninuman, nagpapakita ng pagmamahal, paglilingkod, malayang desisyon at may kaakibat na responsibilidad	Ang sagot ay hindi gaanong kaaya-aya/masining, pili ang pwedeng gagawa, hindi lubos na nagpapakita ng pagmamahal paglilingkod, sapilitang desisyon at walang kaakibat na responsibilidad

Sanggunian:

Edukasyon sa Pagpapakatao 10, Modyul para sa mga mag-aaral; Modyul 4: Ang Mapanagutang Paggamit ng Kalayaan, pahina 65-69.

Project EASE: Edukasyon sa Pagpapahalaga IV, Modyul 10, 3-4.

Freddie Aguilar, Sa Kuko ng Agila, <https://youtu.be/D28XFKC6XZ>,

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph